Tuar

Cad é atá i gceist leis an straitéis seo?

Déantar tuar sa léitheoireacht nuair a léiríonn léitheoirí go mbeidh rud ag tarlú. Is féidir tuar roimh léamh a bhunú ar chlúdach, ar phictiúir, ar theanga, ar bhlurba, ar údar agus ar sheánra. Is féidir tuar a dhéanamh i ndiaidh cuid de théacs/caibidil(í) a léamh. Cuireann sé go mór le smaointeoireacht agus le tuiscint. Tá nasc idir tuar agus réamheolas an léitheora. Is straitéis í atá éifeachtach sa chéad agus sa dara teanga, mar sin, má fhorbaítear i nGaeilge í tá na léitheoirí ag cur leis an straitéis chéanna i nGaeilge agus i mBéarla.

Cén fáth a múintear í?

Trí dhíriú ar thuar, is féidir feabhas a chur ar:

- thuiscint níos doimhne a fháil.
- phríomhsmaointe agus eolas sainiúil a aimsiú,
- thátal a bhaint as téacs,
- fheasacht ar fhoclóir a mhéadú,
- léitheoireacht neamhspleách a fhorbairt.

An straitéis a mhúineadh

Tacaigh le léitheoirí nasc follasach a dhéanamh idir a réamheolas agus tuar. Tabhair an foclóir cuí dóibh roimh ré le tuar a phlé. Is féidir cur le réamheolas ar ábhar roimh léamh agus ansin an nasc a dhéanamh leis an téacs. Bíonn gá le réamheolas ar théacsanna, scéalta, seánra, struchtúr téacs, foclóir, údar agus ábhar.

(Cur chuige céimnithe)

1 . Múnlaigh
- Léigh os ard.
- Smaoinigh os ard mar léitheoir. Bain úsáid as an téarmaíocht chuí.
- Déan naisc shoiléire leis an straitéis seo a eiseamláiriú agus ansin déan scafall le tuar a dhéanamh le téacsanna eile ag leanúint samplaí a léiríodh dóibh.

2. Mínigh
- Ainmnigh an straitéis.
- Mínigh cén uair agus cén fáth a n-úsáidtear í.

3. Cleachtadh le tacaíocht
- Obair ranga nó ghrúpa.
- Ceisteanna treoracha ón mhúinteoir.

4.**Cleachtadh neamhspleách**
- Daltaí ag úsáid na straitéise leo féin.

5. Athmhachnamh
- Plé: *Ar chuidigh an straitéis leat?*

Gníomhaíochtaí molta

- Pléigh clúdach an leabhair, pictiúir, an blurba agus eolas faoin údar le tuar a spreagadh.
- Is féidir an chéad chuid den leabhar a léamh agus tuar a dhéanamh bunaithe air sin.
- Pléigh ábhar an leabhair. An bhfuil eolas ag na léitheoirí ar an ábhar seo?
- Déan nasc le foclóir, le réamheolas agus le ceistiú sna leathanaigh sa leabhrán.
- Pléigh leabhair eile sa tseánra seo/ag an údar seo. Déan naisc, pléigh struchtúr téacs.

Teanga úsáideach don rang

- Cad é a shíleann/mheasann/cheapann tú a tharlóidh sa chéad chaibidil eile?
- An bhfuil réamheolas agat air sin?
- An athróidh an carachtar seo, dar leat?
- Cad chuige/Cén fáth a shíleann/cheapann tú sin?
- An bhfuil fianaise sa leabhar?

Cad é atá le déanamh ag na páistí?

An bhfuil na páistí:

- ag úsáid na straitéise go feasach?
- ag úsáid teanga chuí?
- ag míniú a smaointeoireachta?
- ag úsáid fianaise ón téacs?
- ag léiriú scileanna neamhspleácha?

Leideanna don mhúinteoir

- Ná múin an iomarca straitéisí ag an am céanna.
- Fill ar an straitéis go rialta.
- Níl gá le gníomhaíocht scríofa gach uair.
- Úsáid plé ó bhéal go minic.

Príomhphointe

Is é an sprioc ná go roghnóidh daltaí an straitéis go neamhspleách agus iad ag léamh.

Áiseanna sa rannóg seo

Roimh léamh:

- Pléigh clúdach, teideal, údar, blurba, pictiúir, seánra, tréithe téacs agus réamheolas le tuar a spreagadh.
- Foclóir-Ó-Gram. An nasc idir tuar agus foclóir (dubh & bán le priontáil).

Le linn na léitheoireachta:

- Cad é do Mheas/Bharúil? (dubh & bán le priontáil x 2).
- Na Ribíní Leabhar. Don léitheoireacht neamhspleách (dubh & bán le priontáil).
- Déan Tuar. Leabhar Neamhfhicsin (dubh & bán le priontáil).
- Na Tuarchártaí. Le gearradh amach agus le lannú (daite le lannú x 2).
- Tabhair Spléachadh ar an Leabhar (dubh & bán le priontáil).
- Déan Tuar. Leabhar Neamhfhicsin (dubh & bán le priontáil).
- Tuarphuzal. Tuar & Fianaise, ceart/mícheart a mheas (dubh & bán le priontáil).
- Is féidir na leathanaigh ABC agus ABCD (faoi achoimre) a úsáid le tuar a dhéanamh.

Tá dhá leagan ann de chuid de na leathanaigh le freastal ar dhifríochta sa teanga.

Ainm .... Rang .... Dáta ....

CAD É DO MHEAS ...?

Níl a fhios agam an bhfuil ...

Meas tú go bhfuil ...

Ceapaim ...

Tá tuairim agam go mbeidh ...

Creidim ...

Samhlaím ...

Ainm .... Rang .... Dáta ....

Cad é do bharúil ...?

Níl a fhios agam an bhfuil …

Do bharúil go bhfuil …

Sílim …

Tá tuairim agam go mbeidh …

Creidim …

Samhlaím …

Ainm .... Rang .... Dáta ....

Foclóir-Ó-Gram

Bain úsáid as focail an scéil le **TUAR** a dhéanamh

Teideal an leabhair .... leathanaigh: ....

Tuar ...

Focail a bhaineann le ...	Freagair na ceisteanna leis na focail
suíomh	Cén áit a mbeidh an scéal seo?
carachtair	Cad iad na smaointe atá agat faoi na carachtair?
fadhb nó sprioc	Cén fhadhb atá ann?
eachtraí	Cad a tharlóidh, dar leat?
réiteach	Cén deireadh a bheidh ar chaibidil ...? An mbeidh an fhadhb réitithe?
Ceisteanna atá agat:	
Focail mhistéireacha:	

Ainm .... Rang .... Dáta ....

Tabhair spléachadh ar an leabhar

Téacs: ____

Údar: ____

Maisitheoir: ____

Thug mé faoi deara go bhfuil an clúdach

....

....

....

....

Thug mé faoi deara go bhfuil an teideal agus na fótheidil

....

....

....

Thug mé faoi deara go bhfuil na léaráidí

....

....

....

Tá ceisteanna agam:

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Thug mé faoi deara go bhfuil an t-údar

....

....

....

....

....

....

....

....

Ainm .... Rang .... Dáta ....

DÉAN TUAR

Leabhar Neamhfhicsin

Teideal an leabhair: ....

Treoracha: Roimh léamh, siúl le do shúil tríd an téacs agus déan nóta de na tréithe téacs. Cuir tic leis na tréithe atá sa leabhar.

clár		graif	
innéacs		grianghraif	
gluais		léaráidÍ	
teideal		léarscáileanna	
ceannteidil		cló trom	
fótheidil		cló Iodálach	
lipéid		cló fólínithe	

Tá mé ag tuar go bhfoghlaimeoidh mé …

Creidim seo mar …

Ainm .... Rang .... Dáta ....

Tuarphuzal

Déan tuar faoi do leabhar sa phíosa puzail sa lár. Ansin aimsigh leideanna sa téacs a thugann fianaise don tuar sin. Scríobh na leideanna sin sna cearnóga.

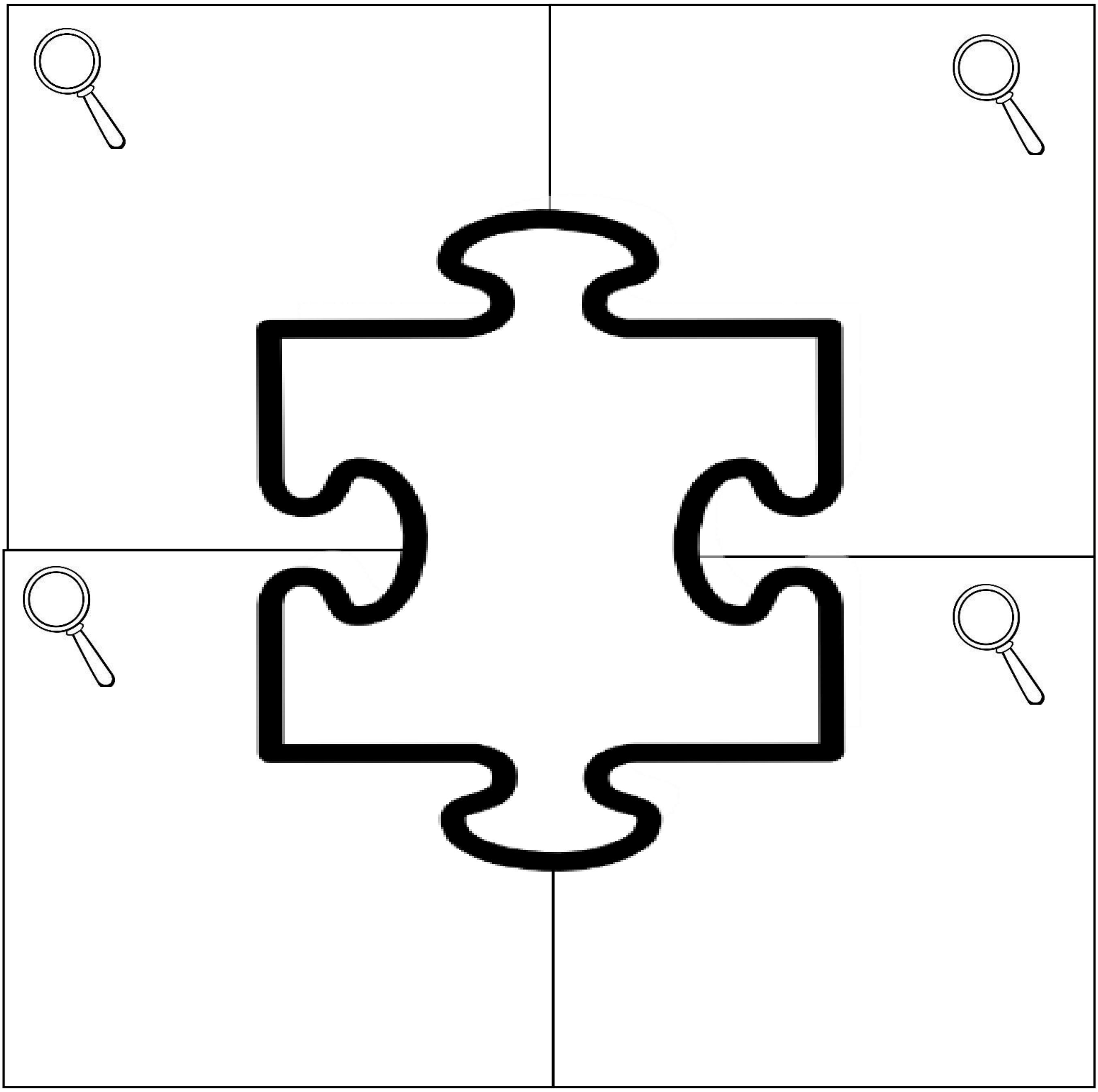

Rinne mé tuar ceart

Rinne mé tuar mícheart

Ribíní Leabhair

Ainm: ______________
Dáta: ______________
Teideal: ___________
Lgh.: ______________

Déan tuar faoin gcéad rud eile a cheapann tú a tharlóidh sa leabhar.

Déanaim tuar go ...

____
____
____
____
____
____

Ceapaim seo mar ...

____
____
____
____
____
____

Leideanna:

Ceapaim ... Geallaim ....
Níl a fhios agam an ...
Samhlaím ... Déarfainn go ....
Bunaithe ar ... Creidim go ...
Is é mo thuairim go mbeidh ...

Ainm: ______________
Dáta: ______________
Teideal: ___________
Lgh.: ______________

Déan tuar faoin gcéad rud eile a cheapann tú a tharlóidh sa leabhar.

Déanaim tuar go ...

____
____
____
____
____
____

Ceapaim seo mar ...

____
____
____
____
____
____

Leideanna:

Ceapaim ... Geallaim ...
Níl a fhios agam an ...
Samhlaím ... Déarfainn go ....
Bunaithe ar ... Creidim go ...
Is é mo thuairim go mbeidh ...

Ainm: ______________
Dáta:______________
Teideal: ___________
Lgh.: ______________

Déan tuar faoin gcéad rud eile a cheapann tú a tharlóidh sa leabhar.

Déanaim tuar go ...

____
____
____
____
____
____

Ceapaim seo mar ...

____
____
____
____
____
____

Leideanna:

Ceapaim ...Geallaim ....
Níl a fhios agam an ...
Samhlaím ... Déarfainn go ....
Bunaithe ar ... Creidim go ...
Is é mo thuairim go mbeidh ...

Ribíní Leabhair

Ainm: ____________
Dáta: ____________
Teideal: __________
Lgh.: ____________

Déan tuar faoin chéad rud eile a shíleann tú a tharlóidh sa leabhar.

Déanaim tuar go ...

____
____
____
____
____
____

Sílim seo mar ...

____
____
____
____
____
____

Leideanna:

Sílim ... Geallaim ....
Níl a fhios agam an ...
Samhlaím ... Déarfainn go ....
Bunaithe ar ... Creidim go ...
Is é mo thuairim go ...

Ainm: ____________
Dáta: ____________
Teideal: __________
Lgh.: ____________

Déan tuar faoin chéad rud eile a shíleann tú a tharlóidh sa leabhar.

Déanaim tuar go ...

____
____
____
____
____
____

Sílim seo mar ...

____
____
____
____
____
____

Leideanna:

Sílim ... Geallaim ...
Níl a fhios agam an ...
Samhlaím ... Déarfainn go ....
Bunaithe ar ... Creidim go ...
Is é mo thuairim go ...

Ainm: ____________
Dáta:____________
Teideal: __________
Lgh.: ____________

Déan tuar faoin chéad rud eile a shíleann tú a tharlóidh sa leabhar.

Déanaim tuar go ...

____
____
____
____
____
____

Sílim seo mar ...

____
____
____
____
____
____

Leideanna:

Sílim ...Geallaim ....
Níl a fhios agam an ...
Samhlaím ... Déarfainn go ....
Bunaithe ar ... Creidim go ...
Is é mo thuairim go ...

Déan Tuar

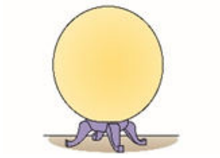

Déan machnamh ar an méid atá léite agat. Déan tuar faoin rud a tharlóidh anois, dar leat. Mínigh do fhreagra.

Déan Tuar

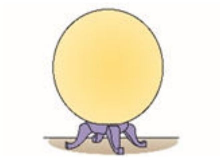

Cad iad na leideanna a thug an t-údar duit le tacú leat tuar a dhéanamh faoin scéal?

Déan Tuar

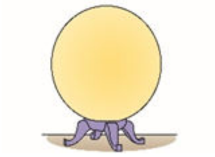

Cén seánra é an leabhar seo? Cén t-eolas atá agat faoin seánra seo a chuidíonn leat tuar a dhéanamh?

Déan Tuar

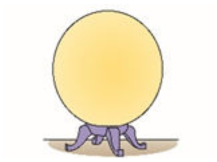

Cad é mar a chuideoidh sé leat mar léitheoir tuar a dhéanamh?

Déan Tuar

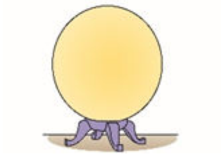

Ainmnigh trí rud ar féidir leat tuar a dhéanamh orthu sa léitheoireacht.

Déan Tuar

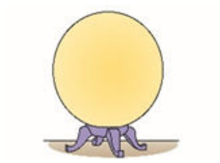

Cad a fhoghlaimeoidh tú sa leabhar seo, dar leat?

Déan Tuar

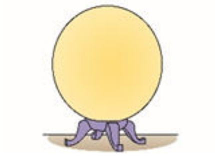

Déan cur síos ar shuíomh an leabhair seo. Cad a tharlóidh ansin, dar leat?

Déan Tuar

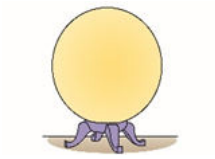

Conas a chabhróidh sé leat mar léitheoir tuar a dhéanamh?

Déan Tuar

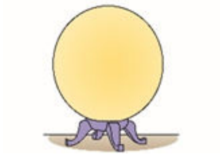

Agus an chéad chaibidil léite agat, cad a tharlóidh sa dara caibidil, dar leat?

DÉAN Tuar

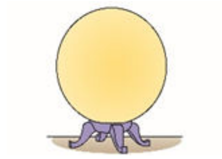

Déan cur síos ar charachtar amháin sa leabhar. Cad a tharlóidh don gcarachtar sin, dar leat?

Déan Tuar

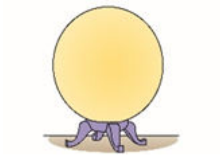

Déan cur síos ar charachtar amháin sa leabhar. Cad é a tharlóidh don charachtar sin, dar leat?

Déan Tuar

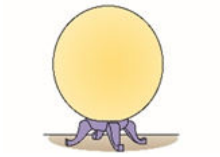

Scrúdaigh clúdach agus blurba an leabhair. Beidh an leabhar seo faoi ...., dar liom.

An bhfuil leideanna eile ann?